

**VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Rev-43/04
Banjaluka 01. 02. 2006.**

U IME NARODA

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija: Gojković Stake kao predsjednika vijeća, Tomić Biljane i Osmić Darka kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Ekvator banka A.D. Banjaluka, u stečaju, zastupana po stečajnom upravniku Ševaljević Savi iz Banjaluke, a ovaj po advokatu Kosić Branislavu iz Banjaluke, protiv tužene Hypo Alpe Adria bank A. D. Banjaluka kao pravni sljednik Kristal banke A. D. Banjaluka, zastupana po advokatu Mikeš dr Miroslavu iz Banjaluke, radi isplate 1 291 054, 69 KM, odlučujući o reviziji tužene, protiv presude Okružnog suda u Banjaluci Pž-485/03 od 23. 01. 2004. godine, na sjednici održanoj 01. 02. 2006. godine donio je

P R E S U D U

Revizija se djelimično uvažava, ukida se presuda Okružnog suda u Banjaluci Pž-485/03 od 23. 01. 2004. godine u dijelu kojim je tužena obavezana da tužitelju, na ime naknade štete zbog nezakonito isplaćenih sredstava, isplati iznos od 1 252 828,12 KM sa pripadajućom kamatom, kao i u odluci o troškovima postupka pred prvostepenim i drugostepenim sudom i predmet u tom dijelu vraća drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

U ostalom dijelu revizija se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Osnovnog suda u Banjaluci Ps-948/2002 od 15.10. 2003. godine obavezana je tužena da isplati tužitelju iznos od 1 252 828,12 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 11. 10. 2001. godine do isplate, te iznos od 38 226,57 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 21. 12. 2001. godine do isplate, te da mu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 13 560,00 KM sa pripadajućom kamatom od dana presuđenja do isplate.

Presudom Okružnog suda u Banjaluci Pž-485/03 od 23. 01. 2004. godine žalba tužene je odbijena i prvostepena presuda potvrđena. Tužena je obavezana da tužitelju, na ime troškova drugostepenog postupka isplati iznos od 550,00 KM:

Blagovremenom revizijom tužena pobija drugostepenu odluku iz svih zakonom predviđenih razloga sa prijedlogom da se nižestepene presude ukinu i predmet vrati na ponovno suđenje.

Tužitelj nije odgovorio na reviziju.

Revizija je djelimično osnovana.

Tokom postupka koji je prethodio donošenju nižestepenih presuda pokazalo se nespornim da je tužitelj imao otvoren račun kod prednika tužene Kristal banka A.D. Banjaluka, na kojem su se nalazila njegova novčana sredstva.

Tužitelj je dana 11. 10. 2001. godine izdao nalog predniku tužene da sa njegovog računa na račun APIFA Banjaluka prenese iznos od 1 246 500,00 KM.

Prednik tužene nije postupio po ovom nalogu zbog nedostatka sredstava jer je njegov račun bio blokiran u kontinuitetu od 18. 12. 2001. do 06. 6. 2002. godine.

Tužitelj je povukao nalog za prenos sredstava u iznosu od 1 246 500,00 KM dana 18. 12. 2001. godine.

Nad tužiteljem je otvoren likvidacioni postupak rješenjem Agencije za bankarstvo broj 03-31-444/02 od 03. 4. 2002. godine, a to rješenje je objavljeno u Službenom glasniku Republike Srpske 11. 4. 2002. godine.

Dana 18. 4. 2002. godine tužitelj je, po likvidacionom upravniku Ševaljević Savi, obavijestio pravnog prednika tužene o otvaranju likvidacionog postupka nad tužiteljem, sa nalogom da se sredstva koja se nalaze na računu u iznosu od 1.247.157,75 KM prenese na račun kod VB Banke A.D. Banjaluka.

Dana 17. 4. 2002. godine je Ministarstvo finansija, Poreska uprava, Područni centar Banjaluka, donijela rješenje o naplati poreskih obaveza tužitelja iz njegovih novčanih sredstava i naložila pravnom predniku tužene da po prijemu rješenja (22. 04. 2002. godine) izvrši prenos sredstava u korist Poreske uprave u ukupnom iznosu od 1.257.296, 41 KM.

Kristal banka A.D. Banjaluka (pravni prednik tužene) je deblokirana 07. 6. 2002. godine i odmah je izvršila rješenje Poreske uprave prenoseći sredstva sa žiro računa tužitelja na račun Poreske uprave, u iznosu od 1 252 828,12 KM.

Vještačenjem je, tokom postupka, utvrđeno da je tužitelj zbog neizvršenja obaveza, uzrokovanih blokadom računa pravnog prednika tužene, na ime kaznene kamate, isplatio Centralnoj banci BiH ukupan iznos od 38 226,57 KM, dana 12. 12. i 21. 12. 2001. godine.

Kod ovakvog stanja činjenica nižestepeni sudovi nalaze da je tužena nezakonito postupila kada je sa žiro računa tužitelja prebacila sredstva Poreskoj upravi jer da Poreska uprava, prema odredbi člana 67. Zakona o bankama („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 18/99, 22/99, 13/00 i 18/01), nema prioritet u odnosu na ostale povjerioce, nego da se nalazi u petom naplatnom redu, pa budući da je znala da je nad tužiteljem otvoren likvidacioni postupak, da je sporni iznos bila dužna vratiti tužitelju u likvidacionu masu iz koje bi se porez namirio kao i potraživanja ostalih povjerilaca.

Nalaze da se šteta ogleda upravo u iznosu prenesenom sa računa tužitelja u korist Poreske uprave na ime dužnog poreza, te u iznosu plaćenom na ime kaznene kamate Centralnoj banci BiH i da je istu dužna naknaditi tužena, u smislu odredbe člana 154. stav 1. i 155. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", br. 29/78, 39/85 i 57/89, te "Službeni glasnik Republike Srpske", br. 17/93, 3/96 i 39/03).

Tužena je bila u blokadi od 18. 12. 2001. do 06. 6. 2002. godine. Nesporno je da u tom vremenu nije postupala po nalogu tužitelja iako je on imao sredstva na svom žiro računu.

Izvjesno je da je kod ovakvog stanja za tužitelja mogla nastupiti šteta, kao u slučaju plaćanja kaznene kamate u ukupnom iznosu od 38 226,57 KM Centralnoj banci BiH, koji iznos ni tužena posebno ne spori navodima revizije.

Međutim, takođe treba imati u vidu da je odredbom člana 69. stav 4. Zakona o poreskoj upravi ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 51/01) propisano da rješenje o naplati obaveze iz novčanih sredstava poreskog obveznika (u konkretnom slučaju je to bio tužitelj) mora bezuslovno izvršiti banka (u konkretnom slučaju je to bio pravni prednik tužene) kao ovlaštena organizacija za obavljanje platnog prometa, kod koje se nalaze novčana sredstva poreskog obveznika. U slučaju nepostojanja ili nedostatka novčanih sredstava na računu obveznika na dan uručenja rješenja, isto se izvršava kada novčana sredstva pristignu na račun u roku od 1 dana nakon priliva tih novčanih sredstava.

Riječ je o imperativnoj zakonskoj odredbi koja obavezuje tuženu. U slučaju nepostupanja u rečenom pravcu banka, kod koje se nalaze novčana sredstva poreskog obveznika, kažnjava se novčanom kaznom u iznosu jednakom iznosu sredstava koja je trebalo prenijeti Poreskoj upravi na ime poreza a najmanje sa 15 000,00 KM (član 112. Zakona o poreskoj upravi).

Proizlazi dakle, da je pravni prednik tužene, postupajući po rješenju Poreske uprave, isplatom iznosa od 1 252 828,12 KM, ispunio zakonom propisanu obavezu tužitelja koju ni on sam ne spori (navodi odgovora na žalbu od 22. 12. 2003. godine).

Kada je to tako onda se šteta koju trpi tužitelj zbog blokade računa pravnog prednika tužene, usljed čega nije mogla postupati po nalogu tužitelja, ne može ogledati u uplati spomenutog iznosa Poreskoj upravi, koji je tužitelj i inače bio obavezan platiti.

To što, prilikom plaćanja, nije poštovan redosljed isplate obaveza, regulisan odredbom člana 67. Zakona o bankama, moglo se štetno odraziti na potraživanja drugih povjerilaca tužitelja, koji se u redosljedu naplate nalaze ispred Poreske uprave.

Ako je takvim radnja prouzrokovana šteta i samom tužitelju onda on mora dokazati u čemu se ona ogleda i koja je njena visina.

Čak ni vraćanje spornog iznosa od 1 252 828 12 KM u stečajnu, odnosno likvidacionu masu, čime nižestepeni sudovi pravdaju svoju odluku, nije moguće ostvariti bez učešća lica (Poreska uprava) u čiju korist su ta sredstva prenesena, jer je nesporno da sporni iznos nije u posjedu tužene.

Kako su nižestepeni sudovi, zbog pogrešnog pravnog pristupa, propustili da utvrde činjenice bitne za određivanje vrste i visine štete koju je tužitelj eventualno pretrpio usljed činjenice da zbog nedostatka svojih sredstava i dugotrajne blokade tužena nije mogla da izvršava naloge tužitelja, te što, saglasno odredbi člana 97. stav 2. Zakona o prinudnom poravnanju, stečaju i likvidaciji („Službeni list SFRJ“, br. 84/89) koji je bio na snazi u spornom periodu, nije na zahtjev stečajnog upravnika (shodno odredbi člana 157. stav 1. istog zakona, ova odredba se primjenjuje i u postupku likvidacije) prenijela sredstva tužitelja na drugi žiro račun, odnosno na žiro račun kod VB banke Banjaluka –nema uslova za preinačenje pobijane presude.

Zato je na osnovu člana 250. stav 2. u vezi sa članom 456. stav 2. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 58/03, 85/03 i 74/05 - u daljem tekstu: ZPP RS) revizija djelimično uvažena u dijelu koji se odnosi na obavezu tužene da tužitelju isplati iznos od 1 252 828, 12 KM sa pripadajućom kamatom i troškovima spora i predmet vraćen na ponovno suđenje u odnosnom dijelu, dok je u preostalom dijelu, kojim je tužena obavezana da isplati tužitelju 38 226, 57 KM, na ime štete sadržane u plaćanju kaznene kamate Centralnoj banci BiH, revizija odbijena na osnovu odredbe člana 393. Zakona o parničnom postupku ("Službeni list SFRJ", broj 4/77 do 35/91, te "Službeni glasnik Republike Srpske", br. 17/93, 14/94 i 32/94) u vezi sa članom 456. stav 1. ZPP RS.

Predsjednik vijeća
Staka Gojković

Za tačnost otpravka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podraščić